

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 362 din 14.04.2021

Dosar nr.: 108/2021

Petiția nr.: 179/13.01.2021

Petent:

Reclamat: Parlamentul României

Obiect: petentul reclamă o discriminare prin faptul că fiul său, persoană cu handicap, nu poate beneficia de pensie de urmaș în urma decesului mamei sale

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Parlamentul României, loc. București, str. Izvor nr. 2-4 și Calea 13 Septembrie nr. 1-3, sector 5

II. Citarea părților

3. Prin adresa nr. 179/04.03.2021 transmisă petentului a fost invocată din oficiu *excepția de necompetență materială* a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării deoarece Colegiul director al C.N.C.D. nu analizează modul de stabilire a unor drepturi în favoarea unor persoane sau categorii de persoane ori categorii profesionale în mod diferit față de alte persoane ori categorii, precum nici nereglementarea de legiuitor a unor aspecte care țin de statutul unor persoane sau categorii de persoane. Din acest punct de vedere, examinarea soluțiilor legislative alese de către legiuitor și conformitatea acestora cu principiul egalității statuat în Constituția României, revine Curții Constituționale. În acest sens s-a pronunțat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 997 din 7 octombrie 2008 statuând că, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, dar și în competențele Curții Constituționale.

4. Totodată, având în vedere obiectul plângerii și anume aplicarea și interpretarea greșită a legii, a fost invocată din oficiu *excepția de necompetență materială* a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, acesta neputând analiza aspectele invocate, competența în speță revenind instanței de judecată.

5. Prin adesa mai sus menționată i s-a pus în vedere petentului să identifice cu exactitate partea reclamată.

6. În adresa de răspuns petentul menționează că fiul său, persoană cu handicap, este discriminat de Parlamentul României cu ajutorul unor prevederi lacunare și inechitabile. Petentul arată că potrivit Legii nr. 263/2010 și Legii 223/2015, doar starea de invaliditate dă dreptul la pensie de urmaș. În cazul unui copil cu handicap congenital (cum e cazul fiului petentului) încadrarea în grad de handicap se face în perioada copilăriei, când în mod evident nu se pune problema evaluării capacității de muncă, deci a stării de invaliditate. Persoanele cu handicap congenital nu au stagiul de cotizare în sistemul asigurărilor sociale de sănătate și nu au dreptul de a beneficia de pensie de invaliditate. Persoanele cu handicap congenital neîncadrate în grad de invaliditate sunt discriminate și între ele. Descendenții cu handicap ai notarilor, spre deosebire de cei ai persoanelor decedate care au avut alte profesii, pot beneficia de pensie de urmaș.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

7. Prin petiția nr. 179/13.01.2021 petentul precizează următoarele aspecte relevante:

- petentul formulează petiția în calitate de părinte, de însoțitor permanent și de reprezentant al fiului său cu handicap ce este supus supus unei discriminări prin neacordarea pensiei de urmaș ca urmare a decesului mamei sale;

- în răspunsul oferit de Casa de Pensii Sectorială a MAI la solicitarea de acordare a pensiei de urmaș al mamei sale pentru fiul petentului se arată "*Urmare a cererii dvs. prin care solicitați în calitate de fiu acordarea pensiei de urmaș, transmisă la Casa de Pensii Sectorială a MAI și înregistrată cu nr. 4249738/12.08.2020, vă rugăm să ne trimiteți decizia medicală de încadrare în gradul de invaliditate cu data ivirii invalidității. Menționăm că în lipsa deciziei medicale instituția noastră nu poate pune în plată pensia de urmaș*";

- în vederea constatării stării de invaliditate a fiului său petentul s-a adresat Comisiei de expertiză medico-militară de pe lângă Spitalul Militar Galați (aceeași care a constatat starea de invaliditate a mamei fiului petentului). Președintele acestei comisii și-a declinat competența, motivând că fiul petentului este civil, și i-a îndrumat către Cabinetul de expertiză medicală de pe lângă Casa Județeană de Pensii Galați, destinat persoanelor civile. Nici aici nu a fost acceptată efectuarea constatării și evaluării stării de invaliditate a fiului cu handicap grav al petentului deoarece expertizarea se face numai pentru stabilirea dreptului la pensia de invaliditate, drept condiționat de pre existența unui stagiul de cotizare la bugetul asigurărilor sociale de stat, stagiul pe care fiul petentului, cu handicap congenital, nu a putut să îl realizeze. În lipsa respectivului stagiul de cotizare aferent desfășurării unei activități profesionale, fiul petentului nu are dreptul nici la pensie de invaliditate din bugetul asigurărilor sociale de stat și, implicit, nu are dreptul nici la constatarea, evaluarea și certificarea gradului său de invaliditate, solicitate în mod condiționat de Comisia de expertiză medico-militară;

- având în vedere cele relatate, fiul petentului nu poate face dovada stării de invaliditate la Casa de Pensii Sectorială a MAI, și, drept consecință, această instituție nu poate aviza favorabil acordarea pensiei de urmaș și punerea ei în plată;

- în concluzie, fiul petentului este discriminat cu ajutorul unor prevederi legale inechitabile

și că, potrivit prevederilor Legii nr. 223/2015 a pensiilor militare, există o situație discriminatorie între urmașii încadrați în grad de handicap și cei încadrați în grad de invaliditate; atât Legea nr. 263/2010, cât și Legea nr. 223/2015 creează o situație discriminatorie între urmașii încadrați în grad de handicap și cei încadrați în grad de invaliditate;

- prin excepție, există Legea nr. 39/2020 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale al *notarilor publici* din România, lege din care discriminarea între urmașii încadrați în grad de handicap și cei încadrați în grad de invaliditate a fost eliminată; descendenții cu probleme de sănătate ai notarilor publici care decedează au dreptul la pensie de urmaș chiar și dacă sunt încadrați în grad de handicap, nu doar dacă au fost încadrați în grad de invaliditate și deci indiferent dacă au realizat sau nu un stagiul de cotizare la bugetul asigurărilor sociale de stat și, mai mult decât atât, beneficiază de doi ani în plus la perioada luată în considerare pentru data ivirii stării care le conferă dreptul la pensie de urmaș.

Sușinerile părților reclamate

8. -

VI. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

9. Decizia **Curții Constituționale nr. 997/2008** arată următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art. 16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art. 20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși

că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art. 20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

10. Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor are următoarele prevederi relevante:

„Art. 28. Membrii Colegiului director, din oficiu, pot ridica excepția de necompetență când în mod vădit constată că petiția formulată nu este de competența Consiliului, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, republicată.

Art. 29. *Excepția de necompetență poate fi ridicată de reclamat sau de membrii Colegiului director și în cursul soluționării petiției, sub condiția prevăzută la art. 30.*

Art. 30

(1) *Excepția de vădită necompetență se pune în dezbateră petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere.*

(2) *Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere.*

Art. 31

(1) *Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul.*

(2) *Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției.*

Art. 32

Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director.”

11. Având în vedere prevederile art. 18 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** („Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”), Colegiul director a instituit ca practică formularea unor puncte de vedere în situațiile în care fapta de discriminare ar rezulta din legislație.

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

12. Petiția având ca obiect prevederi ale legilor, Colegiul director admite excepția de necompetență invocată din oficiu conform **Deciziei Curții Constituționale nr. 997/2008**.

13. Colegiul director prezintă următorul

PUNCT DE VEDERE

privind obiectul petiției:

O.G. nr. 137/2000, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

Prin nediferențiere judecătorii Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Musselle împotriva Belgiei**, 23

noiembrie 1983, §46) ori „*relevant similară*” (***Fredin împotriva Suediei***, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „*analoagă ori relevant similară*” (***Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit***, 30 iulie 1998, §75).

Marja de apreciere dacă situațiile sunt sau nu analoage variază în funcție de împrejurări, obiectul și fondul cauzei. (***Rasmussen împotriva Danemarcei***, 28 noiembrie 1984, §40). Ea este mai largă în domeniul măsurilor generale de strategii economice sau sociale, întrucât autoritățile naționale sunt cele care cunosc mai bine decât o instanță internațională care sunt interesele publice în domeniul economic și social (***Zeman împotriva Austriei***, 29 iunie 2006, §33). În domeniile în care nu există o practică comună a statelor marja de apreciere este la fel mai largă (***S.H. și alții împotriva Austriei***, §69).

Petentul pe de o parte a considerat analoagă situația persoanelor cu dizabilitate (handicap) cu situația persoanelor cu invaliditate, pe de altă parte situația polițiștilor cu cea a notarilor publici.

Legiuitorul român a făcut o diferență între persoanele cu dizabilitate (handicap) și persoanele cu invaliditate. Dacă copilul petentului este o persoană cu dizabilitate sau cu invaliditate este o problemă de interpretare și aplicare a legii, atribut exclusiv al instanțelor de judecată. CNCD, ca autoritate aflată sub control parlamentar, respectând principiul separației puterilor în stat, nu poate avea ingerință în activitatea puterii judecătorești. Însă în condițiile în care legiuitorul tratează diferit cele două categorii de persoane, acest tratament diferit intră în marja de apreciere a statului, fiind în domeniul măsurilor generale sociale.

Situația polițiștilor și a notarilor publici în mod evident nu este analoagă și similară.

Astfel, legislația în domeniu nu este discriminatorie conform prevederilor **O.G. nr. 137/2000**.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția de necompetență invocată din oficiu conform **Deciziei Curții Constituționale nr. 997/2008**;
2. O copie a prezentei hotărâri se va comunica petentului.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: —

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ**.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată online în data de 14.04.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN – Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, JURA CRISTIAN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui C.N.C.D. nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS Csaba Ferenc
Membru Colegiul Director,
Președinte C.N.C.D.**

**Redactată și motivată: A.S. (pct. 1-8), Haller István (9-13)
Data redactării: 20.04.2021**

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.